

Tom Tacken over frater Caesario Peters

ENIGEN UIT VELEN

Fraters van Zwijsen
in 22 portretten

onder redactie van Joep Eijkens

Uitgeverij De Schaduw, Tilburg

Het zuivere genieten van Caesario

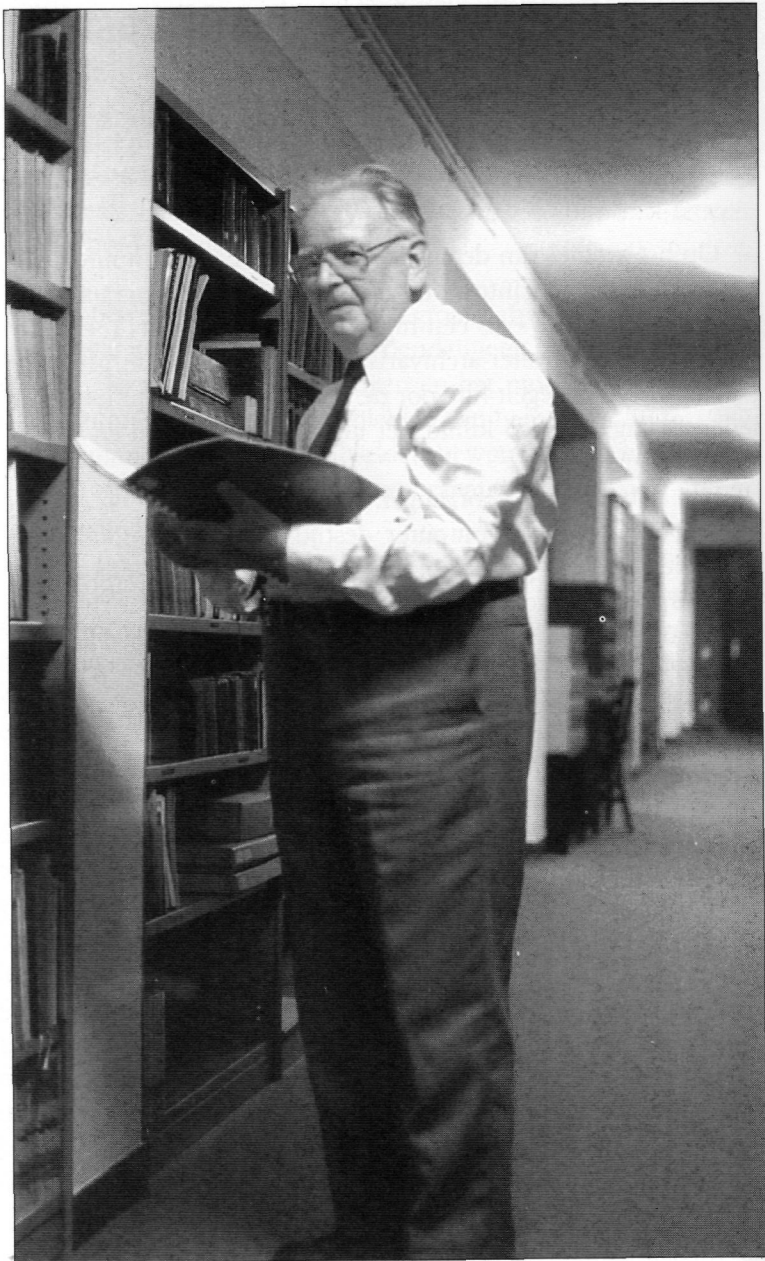
Frater Caesario Peters (1911-1993), onderwijzer, schrijver en archivaris

Op het archief van de congregatie staan twee computers van het merk Apple Macintosh. De modernste is zo geprogrammeerd dat hij om het uur - als een high-tech koekoek - iets roept. Op het moment dat frater-archivaris Jan Heerkens 's morgens zijn Apple aanzet, bezegelt hij voor de rest van de dag zijn lot. Want iedere zestig minuten klinkt het ingeblikt, maar luid en duidelijk: 'Stommerik!'

Het is Heerkens' voorganger, frater Caesario Peters, die het microfoontje van de computer destijds voor zijn mond heeft gehouden. Als een geintje, natuurlijk. Caesario deed niets liever dan grappen en grollen in het rond strooien. Maar toch..., die belediging lijkt na zijn dood een andere, een diepere betekenis te hebben gekregen. 'Neem het leven zo licht als ik dat 81 jaren heb gedaan', zo lijkt Caesario met dat ene scheldwoordje ons, uur na uur, in te willen peperen. Wie er anders over denkt, moet weten wat Caesario van hem of haar vindt: 'Stommerik!'

Het leven in de fratersgemeenschap van het generalaat verloor aan glans toen op de avond van 25 juni 1993 het licht te lang bleef branden op een van de toiletten. 'De Caes' was dood. 'Bij archivariissen en geschiedenisstudenten stond hij bekend als een inspirerende en geestige persoonlijkheid', typeerde de krant. Inderdaad, bij weinigen liep het geestige zo naadloos over in het geestelijke als bij frater Caesario Peters, door lezers van fraters-tijdschriften ook gekend als Hubert Petrowitsch, Sretep-Buh, C. Keldermans of gewoon: Caesare Peters.

Hubertus Fredericus Johannes is op 30 oktober 1911 het eerste kind van het Tilburgse echtpaar Henricus Peters en Cornelia Broers. Vader staat bekend als een eersteklaskoperslager op wie de Tilburgse architect Van der Valk regelmatig een beroep doet. Huubs vijf jaar jongere zusje Christien vindt het verschrikkelijk

Frater Caesario Peters in de gang van "zijn" archief.

als haar oudste broer kenbaar maakt het klooster in te willen. Maar ze weet: het zat er bij 'onzen Huub' altijd al in. Hij speelde met een kazuifel en een superplie als zijn vriendjes belletje gingen trekken. En met zijn vriendinnetje Toosje Gijsselhart was het ook al niks geworden. 'Ze gao wir nie mee', klaagde Huubke tegen zijn moeder als Toosje opnieuw het kerkbezoek oversloeg. Eigenlijk had hij priester willen worden, maar zijn ouders gaven geen toestemming vanwege de opleidingskosten.

Hij is nog geen 13 als zijn moeder hem op een ochtend in september 1924 naar het R.K. Gymnasium in de Lange Nieuwstraat brengt. Daar zal hij intern het voorbereidend jaar van de kweekschool Sint Stanislaus volgen. In het gedenkboek 'In de voortuin' (1950) beschreef hij zijn eerste kennismaking met de kweekschool van de fraters als volgt:

Daar was m'n home. Heel de achterwand werd ingenomen door 'n groot raam en 't celletje was vol warme zon. Daar werd ik geïnstalleerd. Moeder hing en lei de kleren in 't kastje. Ik zorgde voor de aankleding, maar werd natuurlijk voortdurend onderbroken: "Zeg Huub, kijk eens, dat ligt hier en dat ligt daar, en dat moet je dan en dan aandoen." Ik luisterde maar half. Een klein klokje zette ik midden op de vensterbank. Het tikte hard op de stille zaal. Ziezo nu kon ik voort altijd zien hoe laat 't was. Aan weerszijden van 't wijwatersvaatje hing ik twee donkergroene plaatjes met zilveren letters: "Mijn Heer en mijn God", en "God is Liefde". - Moeder sloot het kastje. Ik ging mee terug naar huis, maar nu voor de laatste keer.

Op 8 september 1928 begint hij aan zijn noviciaat. Vol kinderlijk geloof, zoals blijkt uit het 'Bedeke' dat hij enige dagen later op papier zet:

*M'n moederke
Leidt Jezus m'n broederke
Uw goddelijk kindeke
M'n allerbest vrindeke
In m'n hartje zoo klein en zoo arm
Maak het van liefde warm*

Met name in de periode voor de oorlog schrijft hij veel verzen. Een aantal ervan heeft hij gebundeld in het boekje 'Het Open Venster', dat hij in kleine kring verspreidde. Ze zijn afwisselend gevat en stichtelijk - helemaal Caesario dus.

Na een eerste verblijf in het moederhuis sturen zijn oversten Caesario als onderwijzer achtereenvolgens naar Utrecht (1930), Reusel (1931), weer Tilburg (1936) en Oss (1941). In die laatste plaats zet hij het Buitengewoon Lager Onderwijs op poten; dat geldt voor zowel het gebouw als het lesmateriaal. Als hij na het zaaïen denkt te kunnen gaan oogsten, roept het bestuur van de congregatie hem terug naar Tilburg. Het vertrek valt hem zwaar. Nog voor de officiële opening van de nieuwbouw in Oss neemt hij zijn intrek in een vervallen gedeelte van het oude 'gasthuis' aan de Tilburgse Fraterstraat.

In 1957 gaat hij de hoofdredactie voeren van het bekende jeugdtijdschrift *De Engelbewaarder*. Rond diezelfde tijd komt daar nog de verantwoordelijkheid bij voor de jeugdbladen *De Gouden Wiek* en *Vandaag*. Talrijke avonturen van bijvoorbeeld Mannetje Teen of Brompot Klabotski vloeien uit zijn vlotte pen de kolommen in. Zijn oeuvre van kinderlectuur is dan al gevuld met diverse poppenkast- en openluchtspelen. In de tussentijd zet hij zich in voor het ontwikkelen van een nieuwe leesmethode.

De redacties van de interne bladen van de congregatie kunnen rekenen op regelmatige bijdragen van Caesario. Tot op hoge leeftijd draagt hij als eerstverantwoordelijke zorg voor het Kontaktblad Vriendenkring Le Sage Ten Broek. Van de gelijknamige Nijmeegse blindenbibliotheek is hij jarenlang secretaris geweest, zoals hij ook vele jaren secretaris was van frater Novatus Vinckx toen die algemeen overste was. In vele toespraken en lezingen van Novatus is de hand van Caesario te herkennen.

Op het generalaat aan de Gasthuisring is het archief van de congregatie in de kelder ondergebracht. Caesario alias 'C. Keldermans' had er tussen 1976 en 1992 de leiding. Maar ook na zijn opvolging door frater Jan Heerkens bleef Caesario daar

werken. En eigenlijk is hij er nog steeds aanwezig - niet alleen door dat gecomputeriseerde scheldwoordje.

'Als je hier niets te doen hebt, doe het dan niet hier'. Met die quasi-vermaning op de toegangsdeur van het archief begint het al. Wie haar opendoet, de portrettengalerij van alle oversten in de smalle gang bewonderend langsgaat, aan het eind omdraait en weer terugloopt, kan op de andere kant van diezelfde deur lezen: 'Dit zijn werkende mensen, een uitstervend soort. Niet pesten aub'. Uitgeprint en opgeplakt door 'De Caes'.

Zetelend op de stoel die eens toebehoorde aan Superior De Beer overzag Caesario zijn domein. Op zijn ontdekkingstochten door het verleden liet hij zich bij voorkeur door het toeval leiden. Hij was eerder een grasduiner dan een systematicus, meer romanticus dan schriftgeleerde. Caesario was er niet op uit de grote lijnen te schetsen waarlangs de congregatie zich in die bijna anderhalve eeuw van haar bestaan had ontwikkeld. Hij vond onderwerpen zoals 'De congregatieve koffie' en 'De pap in de vorige eeuw' vele malen interessanter.

Waarmee niet gezegd is dat zijn werk in het lichte genre is blijven steken. 'De Fraters van Zwijsen in het Kempisch kolenbekken' is bijvoorbeeld een gedegen onderzoek naar de wederwaardigheden van de congregatie in Belgisch-Limburg. Caesario kwam overigens graag en vaak in België. De gemeenschap van Houthalen ontving hem jaarlijks voor een vakantie. Ieder week-einde ook toog hij naar het buiten van de fraters in Poppel om er de tuin te doen, een van zijn andere passies.

De laatste jaren van zijn leven heeft hij waar monnikenwerk verricht door bibliografieën van overleden medebroeders samen te stellen. Zijn eigen werk liet hij voor wat het was, zo gauw een bezoeker om advies vroeg. Dan kon hij rustig een hele dag uittrekken om dat ene historische feitje boven water te krijgen.

Voor zijn zus Christien, zijn enige broer Frans en hun kinderen was frater Caesario gewoon oom Huub. De familieband was hecht en werd bestendig tijdens ellenlange telefoongesprekken met Christien en talloze bezoeken aan de Tilburgse schouwburg met Frans. Nichtjes en neefjes droegen hem op handen en smulden van zijn verhalen over Polleke Prik, Harlekijntje, Tante Pietje en het Spook zonder hoofd.

Moeder had hem al met lede ogen naar het klooster zien gaan. Uitzending naar de missie zou ronduit een drama voor haar zijn geweest. Ze had twee zonen aan de dood moeten afgeven, allebei Harrie geheten, respectievelijk drie en één jaar oud. Caesario heeft die dubbele rampspoed in het gezin zien plaatsgrijpen. Wat voor invloed dat op hem heeft gehad, blijft onbekend. Hij sprak er nooit over.

Caesario was in het gezelschap van familie en confraters de vrolijkheid zelve. Toch wisten zijn naasten dat in de guit, die oom Huub danwel Caesario was, de luim kon wijken voor getergdheid als iets hem niet zinde. Verraad aan principes, die van barmhartigheid en broederschap in het bijzonder, ergerde hem in hoge mate. Vurig kon hij dan zijn, zo vurig als de kleur van zijn haar eens was geweest.

De laatste jaren van zijn leven liet zijn gezondheid steeds meer te wensen over. Het verleidde hem niet tot doemdenken. Caesario was nu eenmaal geen tobberd. Toen hij in het ziekenhuis werd opgenomen voor een prostaatoperatie, had hij binnen de kortste keren een schare toehoorders rond zijn bed verzameld. Al viel het soms niet mee door aanvallen van ademnood - vertellen deed hij altijd en overal.

Tot die avond toen het licht op een van de toiletten van het generalaat te lang bleef branden...

De kapucijner pater J. Snijders verzorgde de preek tijdens de uitvaartdienst. Hij kenschetste zijn overleden vriend als volgt:

Frater Caesario verstond de kunst van het gedenken. Gedenken wil niet alleen zeggen: herinneren, maar veeleer de herinnering naar voren halen en in het heden tot leven brengen. Hoe kon hij dat? Hoe kon hij zo intens de congregatie in haar geheel als een levende werkelijkheid ervaren? Ik denk dat het antwoord heel simpel moet luiden: omdat Caesario zo intens van de congregatie hield, zo intens dat hij erin opging. Hij verstond de kunst van de 'delectatio pura', het zuivere genieten, het zo opgaan in datgene wat je dierbaar is, dat je er een mee wordt.

TOM TACKEN